

Topic 77 भाव कर्म प्रक्रिया 2

चिह्न भावकर्मणाः ।

च्लेशिया स्थावकवर्णवाचिनि तशब्दे परे ।

अभावि । अभाविष्पत, अभाविष्पत । अकर्मकोऽ

पुपसर्गकशात सकर्मकः । अनुभूते आनन्दश्चक्रण

लमा ममा च । अनुभूते । अनुभूयन्ते । ल्वमनु-

भूयसे । अहमनुभूये । अन्वभावि । अन्वभाविषाताम् ।

अन्वभविषाताम् । णिलोपः - भावते । भाव-

भाज्यके । भावभाष्यभूय । भावभाष्ये । चिह्नवदित् ।

भाविता । आभीनत्वेनासिद्धत्वाणिलोपः । भावपिता ।

भावपिषीष्ट । अभावि । अभाविषाताम् ।

अभाविषाताम् । उभूष्यते । उभूषाज्यके ।

उभूषिता । उभूषिष्पते । वैभूष्यते । वैभूष्यते ।

अकृत्साकधातकभोरीर्षः । स्तूयते विलुः ।

स्तविता, स्ताना । स्ताविष्पते, स्तोष्पते । अस्तावि ।

अस्ताविषाताम् । अस्तोषाताम् । त्रु गतो । शुपोति - 0

इति शुणः । अमते । स्म स्मरते । स्मरते । स्मरते ।

उपदेशे अहणाचिह्नवदित् । आरिता, अता । स्मारिता, स्मता ।

आनीहिताम् - 0 इति वलोपः । मस्यते ।

इदितस्तु नन्धते । सम्प्रसारणम् । इज्यते ।

तनीतपेकि ।

आकारान्तादेशो वा स्थात । तापते, तलते ।

पक् परे दोने पर तनु । धातु इ

धातु के स्थान पर विकल्प से आकार आदेश  
 होता है। अलोऽन्वस्य, परिभाषा से भेद आदेश  
 'तनु' के अन्वय नकार के स्थान पर ही होता है।  
 उदाहरण के लिए कर्मवाच्य में लल्लकार के प्रथम  
 उरुष एकवचन में 'तनु' धातु से आत्मनेपद  
 बनता है। इस स्थिति में 'थक' धातु से 'तनु' रूप  
 प्रकृत सूत्र से 'तनु' के नकार के स्थान पर  
 आकार होकर 'त आ य त' रूप बनता है।  
 त्व हीर्ष ओं एव होकर 'तापते' रूप सिद्ध होता  
 है। आकार के अभाव - परा में 'तन्वते' रूप बनता है।

तपोऽनुताप च ।

तपश्चलक्षिणा न स्नात कर्मकर्त्तयनुताप च ।  
 अन्वतप पापेन । पुमास्मा । इतीत्वम् । हीपते ।  
 धीयते । ह्ये ।

आतो युक् चिग-कृतौः ।

आदन्तानां युगागमः स्नाच्छिणि ञ्छिणि कृति च ।  
 शयिता, हाता । शयिशील, हासील । अहायि ।  
 अहायिषाताम् । यज्यते ।

भञ्जिश्च चिणि ।

गलोपा वा स्नात । अभाजि, अभाञ्जि । लभ्यते ।

किभाषा चिण्णमुलीः ।

लभेनुमागमा वा स्नात । अलाभि, अलाभि ।